

Peter Hinckelmann Simon Blanckenhagen

De Anabaptismo Disputatio Elenctica Septima, Complectens Sectae Anabaptisticae Errores refutatos in loco De Ecclesia, Et Regno Christi

Rostochii: Litteris Reusnerianis, 1613

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737664061>

Druck Freier Zugang

*P. Kinkelmann.
R.M. theol. 1613.*

Collectio de anabaptismo, P. Hinkelmann, Fräses

- 1) W. Mallerii, De SS. scriptura 1613
- 2) D. Dancannus, De Deo Trinitate 1613
- 3) N. Waltherii, De Persona Christi 1613
- 4) M. Strubii, De baptismo 1613
- 5) J. Taimmanni, De coena domini 1613
- 6) A. Friderici, De peccato originali 1613
- 7) P. Blankenhagen, De ecclesia 1613
- 8) F. Mulleri, De ministris ecclesie 1613
- 9) F. Sperberii, De ministerio ecclesiastico 1613
- 10) E. Lolepiti, De justificatione 1613
- 11) V. Garmannii, De bonis operibus 1613
- 12) J. von Bülowii, De libertate christiana 1613
- 13) P. Schartingii, De magistratu politico 1613
- 14) J. von Dike, De iudicio 1613
- 15) P. Michael, De conjugio 1613
- 16) D. Westrii, De fine aucto 1613
- 17) G. Machau, De mercatura 1613
- 18) B. Smoldini, De resurrectione 1613

DE ANABAPTISMO
DISPUTATIO ELENCTICA
SEPTIMA,

*Complectens Sectæ, Anabaptisticæ Errores
refutatos in loco*

De

ECCLESIA, ET
REGNO CHRISTI.

Quam

Divina S.S. Spiritus assistente gratia

Sub Præsidio

M. PETRI HINKELMANNI

Verbi Divini Ministri.

Privata cœlestis subijcit

SIMON BLANCKENHAGEN

Pernoviensis Livonus.

3. Idus. Mart. Hora & loco consuctis.

ROSTOCHII

Litteris Reusnerianis, Anno 1613.

Σ Τ Ν Θ Ε Ω.

DISPUTATIO ANTICATA BAPTISTICA
VII.

DE ECCLESIA,
EIVSQUE REGNO.
CONTINUATIO.

Quemadmodum olim in reedificatione Ierosolymæ Satanas per gentes undiq; conatus fuit impedire opus Domini, ac propterea media pars juvenum una manu ædificare, altera gladium tenere coacta fuit: (a) Ita Hierosolyma cœlestis, quæ est Ecclesia, quæq; est objectum totius Theologiæ, posita est in medio hostiû, & hinc inde ab omnibus hæreticis vexatur, & affligitur: Ab Antichristo, qui virulentissimis scriptis, cæde & sanguine, vi & fraude Orthodoxæ nostræ confessionis hostis insensissimus, gravissimarum persecutionum author est: A Gente Calviniana, quæ sub Augustanæ confessionis nomine cuniculos in nostram Ecclesiam agit, & mirabilibus technis eam, sicut olim testè, ita nunc apertè, subruere conatur: Ab Anabaptistis, (utpote cum quibus nobis jam digladiandum est) & aliis quam plurimis, (quorum præcipuè in Form. Concord. notatorû corruptelis suo tempore, *σὺν Θεῷ*, resistemus) qui omnes nostram Ecclesiam unanimi consensu invadentes depopulari eandem machinantur; atq; ita undiq; oppugnamur, gravissimosq; insultus perferimus. Nos itaq; qui sumus intra Ecclesiæ mœnia, & quasi in visceribus eius contra viscera & membra ipsius grassantibus murum opponamus pro domo Domini. Ut enim illi non solùm calce & lapidibus extruebant, sed variis armis instructi, contra hostes pugnando urbem defendebant: Ita Ecclesiam non solùm docendo verbum legis & Evangelii ædificandam; sed & contra hostes disputationibus ac scriptis propugnandam nobis esse necesse erit. Si enim

a) Nehem.
4. 17.
Gal. 4. 26.

unquam fuit tempus, si unquam postulavit necessitas, ut pii ac Christiani milites in aciem prodirent, seq; opponerent pro domo Israel, & starent in praelio in die Domini, nunc certè tempus est. Pugnandum itaq; est, si salvam volumus veritatem. Pugnant ante nos S. patres, aliàs nec unicum articulum incorruptum haberemus. Hoc cum flagitetur, nos quoq; non erimus de numero eorum, qui istud sacrosanctum depositum per Prophetam postremum D. Luther. nobis apertum non sartum testumq;, quantum in nobis est, conservare velimus, ita tamen ut simus ex numero pacem Israelis querentium, & pro salute ejus hostes oppugnantium telis ac sagittis S. S. Scripturæ. Quare ut nostram Ecclesiam contra hostes muniamus, hæc duo capita propugnanda aggredimur. I. De Ecclesia. II. De regno Christi.

CAPUT PRIMUM.

De Ecclesia.

Error Primus.

Ecclesia non est vera, in qua aliqui peccatores, impii aut hypocritæ reperiuntur.

REFUTATIO.

Quia inter nos & Anabaptistas controversatur non de Ecclesia invisibili, sed visibili, sive de cætu vocatorum, non electorum; illi contendunt, Ecclesiam omninò debere esse puram, immaculatam, & ab omni hypocrisi vacuam; id ipsum quoq; & nos de jure statuimus, Ecclesiam nostram desinentes sanctam, vel congregationem sanctorum. Sanctam autem ratione, (a) capitvis sanctificantis scilicet Christi, qui quicquid sanctitatis in se habet, membris suis corpori vero adherentibus impurat, & per Spiritum sanctum & verbum salvificum in iis operatur, ac alia pietatis exercitia in illis accendit: non autem sanctam ratione corporis & membrorum, quasi illa prorsus sint aiqua & perfecta, aut quandam perfectam sanctitatem ex se habeant, sed tantum inchoatam, eamq; ob infirmitates sibi quasi conglutinatas imperfectam. Quod cum adversarij fastuosi ac spi-

Vide Form
concord,
art. 12.

2) 1 Cor. 1,
29.
Eph. 5. 26-
1. Joh. 1. 7.
Tit. 2. 14.

ac spiritualiter inflati, sanctitatis nomen sibi falso arrogantes, aliosq; more (b) Antesignani istius pharisæi præ se contemnentes negent, Ecclesiamq; permixtam malis esse fugiendam, nullamq; nisi prorsus sit αἰεὶ κλητὸς καὶ ἀμεμῆτος, pro vera esse agnoscendam cum Novatianis & Donatistis somnient: Nos scripturam securi Magistræ, talem unquam Ecclesiam in terris fuisse inventam & adhuc inveniendam pernegamus, sed semper in externâ conversatione Ecclesiæ Christi malos sanctis fuisse permixtos, hisce subsequenti- bus rationibus probamus.

1. S. S. enim Scriptura nusquam non in omnibus libris de malorum in Ecclesia non exiguo numero conqueritur. Moses sexcentis in locis Ifraelitarum murmur contra Deum, inobedientiam, duritiam cordis, pertinaciam, &c. describit (c): idem & reliquorum Prophetarum de hoc populo Dei iudicium: imò & de suorum temporum maximè ingratis, inobedientibus & malis auditoribus, in suis prophetiis Prophetæ passim querelas miscent, quas omnes, si huc transcribere vellemus, vel unica hæc thesis in opus Iliadæ majus excresceret. Sic & tempore N. T. Christus, Evangelistæ & Apostoli multis in locis de occæatione, obduratione, defectione & imperfectione suorum auditorum conquerentes (d) nostrâ assertioni suffragantur.

2. Deinde exemplis ac historiis Ecclesiarum ab initio mundi probatur, Ecclesiam semper fuisse imperfectam ac languidam, ut exempla (e) Caini, qui in Ecclesia Adami evasit in fratricidam, postquam cum fratre suo Abel holocaustum Deo obrulisset: Mundi antediluvianii: Chami hypocritæ junioris filii Nohe: tempore Lotii, Sodomitarum: Ismaelis in Ecclesia Abrahami latentis: Esavi in Ecclesia domestica Isaaci degentis: Rubeni, Iudæ, Simeonis ac Levi gliscentium in Ecclesia Jacobi: Zephoræ Moysis uxoris contemptricis fœderis divini: Israeliticæ Ecclesiæ, quæ nunquam, ut dictum, caruit labe: Phariseorum, Scribarum, divitum ac maximæ partis populi tempore Christi: Apostolorum Christi, qui suos haud exiguos naevos & infirmitates habuerunt, imò quorum unus vocatur

b) Luc. 11. 9

c) Exod. 15.

24. c. 16. 2. 7.

20. 28. c. 17.

3. c. 32. 1. c.

33. 3.

Levit. 10. 1.

2. c. 24. 10.

14.

Num. 11. 4.

5. c. 14. 2.

Deut. 11. 13.

Nchem. 9.

18.

Psal. 78. 19.

29. 32. 40. 41

42. 50. & 106

7. 13. &c

seq.

Esa. 53. 1. c. 5

6. 12. c. 57. 8

c. 69. 2.

Ier. 2. 9. 12.

13. 19. 24.

27. c. 4. 22. c.

6. 8. 10. 13. c.

8. 6. 7. c. 11.

15. c. 44. 16.

Ezech. 2. 4.

c. 12. 2. c. 21.

13. &c.

d) Matt. 3. 7

8. 9. 10. f. 7.

15. c. 9. 4. 11

c. 11. 21. 23. c.

12. 19. c. 15. 7.

c. 16. 3. 6. 23

c. 19. 8. c. 21.

12. c. 22. 18.

29. c. 23. 3. 13

& seq.

Luc. 2. 34.
 c. 2. 8. 9. c. 5.
 8. c. 7. 32. c.
 11. 24. 39. c.
 13. 23. 2. 34.
 c. 17. 8. c.
 19. 42. c. 22.
 24.
 Rom. 2. 4.
 21. c. 16. 2.
 1. Cor. 1. 12.
 c. 3. 3. c. 5. 1.
 c. 6. 15. c. 11.
 30.
 Gal. 3. 1. 3. c.
 5. 7.
 Phil. 3. 14.
 1. Joh. 4. 1.
 1. Gen. 4. 3.
 1. Joh. 3. 1. 12.
 Gen. 6. 3. 4. 5.
 2. Pet. 2. 1. 5.
 Gen. 18. 20.
 32. c. 19. 4.
 9.
 Gen. 21. 9.
 Gal. 4. 29.
 Gen. 26. 34.
 c. 27. 4. 1. 46.
 Mal. 1. 2. 3.
 Rom. 9. 13.
 Gen. 34. 25.
 26. 30. c. 35.
 22. c. 37. 27.
 Exod. 4. 26.
 Matt. 3. 7. c.
 9. 3. c. 19. 22.
 c. 20. 20. 21.
 c. 23. 13.
 Mar. 4. 10.
 11.
 Luc. 22. 24.

diabolus: deniq; Ecclesiarum N. T. Iudeorum, Romanorum, Co-
 rinthiorum, Galatarum, &c.

3. Tum & parabolis ac similitudinibus Christus, Prophetæ
 ac Apostoli in excerno ac visibili cætu Ecclesiæ malos bonis ad-
 mixtos esse docere voluerunt. Ut quando Christus (f) Ecclesiam
 comparat sagena in mare missa, capienti bonos & malos pisces:
 Quadruplici semini projecto in agrum: Agro ferenti non solum
 fruges, sed & Zizania: aræ continenti triticum & paleas: nupti-
 is quibus intersunt boni & mali: Homini habenti duos filios, alte-
 rum morigerum, alterum immorigerum: Diversis operariis in vi-
 nea, suâ dragmâ contentis, & murmurantibus: Decem virginibus,
 quarum quinq; perhibentur fatuæ: vineæ, vites steriles & frugifera-
 ras habenti: ovili constanti ovibus & hircis. Esaias Ecclesiam assi-
 milat vineæ consitæ vitibus nobilissimis & præstantissimis, ut fa-
 ceret uvas, sed fecit labruscas. Jeremias, vineæ electæ plantatæ
 vitibus generosis, sed converse in palmites degeneris vitis alienæ.
 Idem, duobus calathis, quorum alter ficus bonas, alter habuerit ma-
 las, quæ comedi non potuerint. Apostolus, Ecclesiam
 comparat magnæ domui, in qua non solum vasa aurea, sed & li-
 gnea reperiuntur. Item vasis, aliis in honorem, aliis in ignominiam
 factis.

4. Quin & admonitionibus Divinis gravissimis de malo de-
 clinando, & bono amplectendo, se verissimis panis contemptoribus
 & transgressoribus propositis, in S. S. literis nullus relinqueretur
 locus, si pii in Ecclesia viventes essent prorsus ἀεικλιητοι. Neq; si ea
 demum Ecclesia vera esset, in qua nulli omnino peccatores, impii aut
 hypocrisæ reperirentur, unquam Ecclesiam veram fuisse, cum ea in-
 de usq; à primordio mundi peccatoribus non caruerit, ut ante pro-
 batum, sequi necessum esset. Sicq; falleret symbolum, falleret S.
 S. Scriptura, omniaq; media conversionis & salutis essent super va-
 canea, ac propterea omittenda & abiicienda. Sed omnia hæc
 ἀθεόλογα ad Epicuream securitatem, longam latamq; viam sternere
 quis non videt?

5. De-

5. Deniq̄ succedit consensus Patrum aequè permixtionem malorum in Ecclesia, & exemplis, typis, ac similitudinibus attestantium: ut Augustini dicentis: (g) Multi mali cum bonis in eadem communione sacramenti sunt, sicut Iudas ab initio malus inter bonos conversatus est. Et idem inquit: Ecclesia velut lilium inter spinas, mali & bonis est permixta. Gregorius: Arca cessante diluvio in monte requievit, quia hujus vitæ corruptione cessante, quum malorum operum fructus transferint, in cœlesti patria, sancta Ecclesia velut in excelso monte requiescet. Bernhardus: Ecclesia media est inter cœlum, quod est locus tantum bonorum: & infernum, qui est locus tantum malorum: ipsa verò Ecclesia media est, quia in differenter bonos & malos colligit, quod figuratum est in arca Noë, ubi animalia mitia simul erant cum animalibus immitibus. Sic Hieronymus: Arca Noë fuit typus Ecclesiæ; ut enim in illa omnium animalium genera, pardus & hœdus, lupus & agnus: ita hîc justi & peccatores. Epiphanius confert Ecclesiam navi: Sancta Dei Ecclesia similis est navi. Navis autem non ex uno ligno constat sed diversis. Et carinam quidem ex uno ligno habet, sed non uno modo, anchoras autem ex aliamateria, mali item, & tabulari & puppis partes, parietumq̄ ac transtrorum, velorum item ac remorum, gubernaculorumq̄ ac aliorum omnium ex diversis lignis compactionem habet.

6. Quanquam verò Adversarii multa scripturæ dicta pro stabilienda sua opinione coacervent hinc inde ex (h) S. S. Scripturæ excerpta, tamen ad diluendas eorum objectiones hæc distinctæ decisiones adhiberi possunt: 1. inter cœrum tranquillum ac turbulentum: prior est, quando salva doctrinæ puritate & felici rerum statu improbitas hominû, hypocrisis recta latet, hinc valet regula: De occultis Ecclesia non judicat: omnes itaq̄ apparentes boni, pro veris habentur, quamvis non sint; quos deinde turbulentus status aperit, 2. inter justiciam & sanctitatem imputatam ac inchoatam. 3. Evangelicam & Legalem, 4. Personæ & operum, 5. Mentis seu voluntatis

Luc. 12. 16.
19. 20. c. 16.
19. c. 22. 24.
Ioh. 6. 60.
66. 70.
Act. 4. 3. 8. c.
5. 17. c. 7. 51.
Rom. 16. 17.
1. Cor. 3. 3.
c. 11. 30.
Gali. 6. c. 3. 1
2. Pet. 2. 8. c.
3. 3.
1. Ioh. 4. 1.
Apoc. 2. 4. 5
14. 20. c. 3.
2. 15.
f) Matt. 13.
19. 24. 47.
Luc. 8. 5.
Matth. 3. 12.
c. 21. 28. c.
22. v. 10. 12.
c. 23. 1. 2. 23.
Ioh. 15. 2.
Ezech. 34.
17.
Esa. 5. 2.
Ier. 2. 21. c.
24. 2.
2. Tim. 2. 20
Rom. 9. 21.
g) contra
Ep. petul.
cap. 13.
Advers. Lus
cif.
Lib. 5. de
Baptism.
In Epist.
In Matt. c.
22.
Lib. 2. t. 10

tatis

h) Psal. 1.1.
 & 15. 1. 2. &
 23. 3. 4. & 26
 5.
 1. Cor. 9. v. 6
 Eph. 5. 26.
 27.
 2. Thes. 3. 4
 1. Tim. 5. 22.
 i) Gen. 6. 9.
 c. 7. 1.
 Iob. 1. 1.
 Luc. 1. 6. c.
 2. 25.
 Act. 10. 2.
 2. Pet. 2. 7.
 k) Iob. 9. 2.
 Psal. 32. 3.
 6. & 38. 4. 5.
 & 31. 3. &
 130. 3. &
 143. 2.
 Rom. 7. 7.
 & seq.
 l) Colloq.
 Francketal.
 m) Vide
 Papism.
 Disp. 11. c.
 1. Et. 4.

a) Gen. 3. 15.
 c. 22. 18. c.
 26. 4. c. 28.
 14.

ratis renata, & membrorum seu facultatis ac impletionis. Secundum illam renati & pii, iusti, sancti & immaculati dicuntur (i). Aequi inde omnino puram & immaculatam definire Ecclesiam non licet, cum interim secundum hanc omnibus modis imperfecti sine renati, suisque nevis & infirmitatibus maximis non careant. Ut ex propria illorum confessione & querelis passim in S. S. Scriptura sparsis (k), videre est.

Error Secundus.

Fideles in V. T. per legem gubernati sunt: nos verò per libertatem Evangelii: Illi per doctrinam Prophetarum: nos autem per doctrinam Christi & Apostolorum. (l)

REFUTATIO.

Non tantum Adversarii hoc errore id volunt, Patres in V. T. lege Ceremoniali & iudiciali, quã extẽrnã Pedagogiam & obedientiam gubernatos fuisse, quod facile largimur: Sed ex falso intellecto discrimine legis & Evangelij vel V. & N. T. falso inferentes cum Pontificiis (m) friuolè colligunt, fideles ante natũ Christũ lege morali, & ceremoniali, post Christum lege nova Evangelij & gubernatos & salvatos; ac prorsus ab omni lege liberatos hos esse, id quod superiori disputatione refutatum est. Nunc itaq; Patres in V. T. Evangelio non caruisse; sed unam eandemq; esse salutis viã quã homines coram Deo in V. T. justificati sine, & adhuc in N. justificentur, subsequẽntibus rationibus demonstramus.

1. Evangelium enim sonuisse à condico mundo testatur (a) *ἡ ἀγγελία* proprio Dei ore prolatum, & factum primis nostris parentibus de semine benedicto, conflicturo cum Diabolo, contrituro caput eius, & destructuro mortem ac infernum, inq; hoc suo cruento conflictu ac duello reportaturo victoriam, salutem & medicinam toti generi humano. Quam promissionem Evangelicam Deus Patriarchis repetiit. Ex qua ceu fonte omnes rivuli Prophe-

Prophetiarum de Christo passim in V. T. sparsarum dimanarunt. Quae omnes nihil aliud sunt, quam prima de Christo factae promissionis explicationes, ac propterea sine omni controversia merè Evangelicae.

2. Deinde typis variis Christum adumbrantibus & praefigurantibus Patres in V. T. Evangelio non caruisse constat. Quando (b) enim Deus Protoplastos, post factam illis promissionem, mactari agni pello induit, ostendere voluit, filium suum victimam fore pro peccatis totius mundi, & pello acquisitæ suae iustitiae omnes credentes ornaturum. Ex hoc jucundissimo ac dulcissimo facta promissionis signaculo & typo, non tantum nostri protoplasti, verum omnes etiam primi mundi Patriarchae immortam restitutionis suae, imò salutis aeternae spem plenè animis conceperunt. In qua ut confirmarentur, convenientes ac de Messia docentes, istum ritum adhibuerunt, ut mactarent agnum, eumque in holocaustum offerrent, quem quem oblatum ignis calidus cadens totum cremabat. Quae incensio victima ipsis erat Sacramentum, signum ac certissimum testimonium, quod promissio de venturo liberatore edita, esset rata ac firma. Quem typum Passionis venturi Messia post Patriarcharum tempora obliteratum & abolicum, Deus de novo, novis ceremoniis ornatum Mose (c) mandavit, ac ne iterum incuria hominum aut injuria temporum obsolesceret, singulari eoque praecipuo festo Paschates agnum mactandum ac manducandum severissime praecipit. Cui typo illustri varia sacrificiorum genera superaddidit, ut ea omnia Christum incarnandum ac mactandum tanquam victimam pro totius mundi peccatis adumbrarent. Quae sacrificia omnia loco Evangelicarum concionum & admonitionum illis fuisse, nemo negabit.

b) Gen. 3.
21. c. 4. 1. 4.
c. 8. 20 c. 12
13.
Iudic. 13.
19. 20.
3. Reg. 18.
38.

c) Exod. 12.
3. & seq.
Levit. 1. &
seq. capitib.

3. Tum & Exemplis Sanctorum Patrum qui fide donati, remissionem peccatorum, imputatam iustitiam Christi, gratiam Dei, salutem ac vitam aeternam consecuti sunt, vel maxime apud eos doctrinam Evangelii viguisse probatur. De Abrahamo enim legis

B

mus,

d) Gen. 15. 6
Rom. 4. 3.
Gal. 3. 6.
Ioh. 8. 56.
Ebr. 11. 4.
7. 8. 17. 28.
Psal. 4. 2. &
6. 3. & 7. 2.
& 11. 1. &
13. 6. & 19. 13
& 25. 7. &
26. 1. & 31.
10. 24. &
32. 1. 2. 6.
& 39. 8. &
51. 3. 4. 5. 11.
& 130. 3.
Ier. 5. 3.
Act. 10. 43.
e) 15. 10. 11.
e) Rom. 4.
11. 4.
1. Cor. 15. 56
Rom. 1. 16.

mus, quod crediderit Deo, & imputatum hoc ei sit ad iusticiam (d).
Quam fidem Abrahami, ut & aliorum Patriarcharum Apostolus,
Christus ipse coram Iudeis deprecatur. Et in Psalmis Davidicis,
quomodo ille remissionem peccatorum gratiã Dei & iusticiam Messie
imploraverit ac desideraverit, eaq; impetrata se beatum iudicaverit
ac exultaverit, passim legimus. Tum & de fide sanctorum pluriq;
mam in V. T. mentionem fieri constat, quam & Apostolus testimo-
nio omnium Prophetarum probat: Et in primo concilio de omnibus
Patribus salvatis testatur, salutem illam per gratiam Dei illis obo-
tigiſſe. Quæ omnia effecta non Legis esse, quæ iram operatur (e),
sed Evangelii, quod est potentia Dei ad salutem, extra dubitatio-
nis aleam positum est. Ergo & Evangelii doctrina, qua median-
co horum omnium bonorum gratuitorum participes facti sunt Pa-
tres in V. T. in deneganda minimè erit.

4. Aliàs enim hæc doctrina sequerentur Patres ex lege ha-
buisse iusticiam ac salutem æternam: quam quia sine perfecta sui
impletione lex non promittit, eos legem implevisse: vel sine imple-
tione ejusdem, gratiam ex lege habuisse: Sine mediatore, qui pro-
priè Evangelii & non legis est subjectum, fuisse eos salvatos: atq;
sic alia ratione modoq; quàm nos vicæ æternæ participes factos: qu-
mnes promissiones de Messia incarnando in V. T. fuisse legales: in-
mò nostrum Messiam in V. T. non fuisse promissum, in Evangelio
enim & non in lege ejus promissio querenda: ac propterea pro vero
Messia non esse acceptandum: Evangelium nostrum non esse anti-
quissimum, ac propterea non verissimum: Legem ne quidem mora-
lem, neq; Prophetas ad nos quicquam pertinere.

5. Quemadmodum itaq; ex jam commemoratis factis superq;
constat Patres in V. T. non tantum legem, sed & Evangelium ha-
buisse: ita & demonstrationem sufficientem hic subungere posse-
mus, etiam fideles sub N. T. opus habere Lege ducente & gubernan-
te, nec ita in libertatem Evangelii esse vocatos (f), ut ea ad licen-
tiam carnis abuti liceat: nisi in immediatè precedenti συζητησει non
pro-

f) Gal. 5. 13.

prorsus renatos à lege liberatos esse dictum, & inferius (g) de liber-
tate Christiana copiosius dicendum esset.

6. Illud saltem non tamen operosa hic probatione indigere
existimamus, fideles & renatos sub N. T. non tantum doctrina
Christi ac Apostolorum, verum etiam Prophetarum gubernari. 1.
Quia Prophetarum doctrina Evangelica est una eademq; cum Chri-
sti & Apostolorum, nisi quod illa futurum & exhibendum Mesi-
am prædicet & promittat, hæc verò præsentem & exhibitum mon-
stret & doceat. 2. Quia legalis doctrina Ethica seu moralis utrinq;
prorsus, nisi variante circumstantia temporis, sibi similis est & cor-
respondens. 3. Quia docemus Christum, qui secundum Scripturam
V. T. natus, passus, mortuusq; resurrexit (h). 4. Quia Prophe-
tarum doctrinam in N. T. ab Evangelistis & Apostolis citatam & ex-
plicatam legimus. Habemus itaq; nos non tantum doctrinam Chri-
sti & Apostolorum, sed & Prophetarum fundatam in V. & expli-
catam ac impletam in N. T.

7. Hisce omnibus subjungimus suffragia Patrum, tam Eu-
angelium in V. T. quam legem in N. T. comprobantium. Augustinus
inquit (i): Canon Ecclesiasticus constitutus est, ad quem Prophe-
tarum & Apostolorum libri pertinent, secundum quos de cæteris li-
beris vel fidelium vel infidelium judicemus. Idem: Ecclesia Chri-
sti in toto orbe Ecclesias possidens, Spiritus unitate conjuncta est,
& habent urbes, Legis, Prophetarum, Evangelii & Apostolorum
doctrinam. Non est egressa de finibus suis, id est, de Scripturis san-
ctis. Idem: Cessavit sententia legis & abolita est iis, qui perma-
nent in beneficio consecuto: his autem, qui redeunt ad hominem ve-
terem, refricatur legis auctoritas & c. Idem: Lex ad hoc data est, ut
superbo infirmitatem suam ostenderet, infirmo penitentiam suade-
ret. Gregorius: Scriptura sacra in utroq; Testamento, & monendo
recta & promittendo alia, & minando terribilis est. Damascenus:
Cuncta quæ tradita sunt per Legem, per Prophetas, per Apostolos,
per Evangelistas suscipimus, cognoscimus, veneramus, nihil ultra

g) D. sp. 127
c. 1. Et. 1.

h) Matt. 1.
23. c. 2. 6. 15.
18. c. 13. 35.
c. 21. 5. 16.
42. 44. c. 22
44. c. 26. 24
32. c. 27. 98
35. 43.
I. uc. 18. 312
c. 19. 46. c. 1
20. 17. 42.
c. 24. 25. 26
27. 45. 46.
Ioh. 19. 24.
36. 37.
Act. 1. 16. c.
2. 23. 25. 35.
c. 3. 18. 21. 22
24. c. 8. 30.
35. c. 10. 43.
c. 13. 27.
i) Cont. Cre-
fcon. lib. 2.
In Mich. lib:
l. c. 1.
De Med.
Pæn. c. 1.
Hom; 6.
sup. Ezech.
lib. 1. c. 1.
In cap. 10.
Rom.

illa

illa perquirentes. Theodoretus: Lex nos ad Christum adducit,
qui itaq; credit Christo, scopum legis adimpler.

Error Tertius.

Infantes licet sint in gratia, & salvi facti per justifi-
cationem & redemptionem Christi, tamen non sunt in
Ecclesia Christi, nec cives Ecclesiæ.

REFUTATIO.

Adversarii quando infantibus gratiam Dei, justificationem &
redemptionem à Christo factam concedunt, non eandem illis per ba-
ptismum conferri volunt: Sed Pontificiis ac Calvinianis (a) ad-
stipulantes, somniant, infantes absq; baptismo in gratia, usq; pro-
pter Christum & eius acquisitionem peccata non imputari, nihil
ominus tamen eos in gremium Ecclesiæ recipere nolunt, quia hanc
receptionem baptismo adultorum deputant. Nos autem, ut antea
(b) probavimus, infantes in peccatis natos, opus habere per bap-
tismum regeneratione, eaq; illis meritum Christi acquisitum applicari;
ita per baptismum applicato illis merito Christi eosdem quoq; Eccle-
siæ veros cives constitui demonstramus, hisce rationibus ex S. S. de-
promptis.

1. Ipsa forma & institutione Baptismi à Christo propterea
mandati, ut invocato super baptizatum Trisagio Numine, per im-
mersionem seu asperersionem aquæ, de mundo omnibusq; exteris gen-
tibus veri Dei ignavis, alienatus infans à Republica Israel, qualis
est omnium ante baptismum status, in gremium Ecclesiæ recipia-
tur, populusq; Dei annumeretur. Quare & Baptismus certissima
nota Ecclesiæ nominatur, ut lavacro aquæ in verbo tinctos notet
tanquam membra Ecclesiæ, & tantum spectet ad Ecclesiam, unde
Apostolus inquit (c), Christum Ecclesiam mundare lavacro aquæ: &
omnes sive Iudeos, sive Græcos in unum corpus (sc. mysticum Ec-
clesiæ) baptizari.

2. Deinde donis illis planè Divinis & spiritualibus, quæ in-
fanti-

Colloq.
Embd.

a) Vide Pa-
pismi Disp.
s. c. 1. Er. 3.
Calvinismi
Disp. 2. c. 2.
Er. 3.

b) Disp. 4.
c. 1. Er. 3.

c) Eph. 5. 26.
1. Cor. 12. 13

fantibus per baptismum conferuntur, & propterea de iis in S.S. literis passim predicantur (d): ut sunt, regeneratio, fides, adoptio, mundatio à peccatis, Christi insertio, meriti Christi morte & resurrectione ejus acquisiti participatio, sanctificatio, stipulatio bonæ conscientie erga Deum, salus & vita eterna: Hisce, inquam, bonis & donis omnibus infantibus in S.S. literis mediante baptismo concessis dicitur ex merito vincitur, eos extra pomerium Ecclesiæ excludi, nisi Christum & salutem æternam extra illud collocare velis, posse.

3. Nec est quod Adversarii regerant: Infantibus baptismum denegari debere, aut non denegatum irritum ac inefficacem esse; ac propterea exinde ius pro infantibus in Ecclesiâ obtineri non posse. Verumq; enim, præterquam quod jamdudum est explosum, insuper hæc insignes importat absurditates: Nimirum gratiam, justificationem ac salutem non à regeneratione spirituali, sed generatione carnali ortum habere, contra Christum & totam Scripturam (e): Eademq; bona non esse propria Ecclesiæ, sed extra eam omnibus generibus communia: Per gratiam Dei justificatos, non esse annumerandos Ecclesiæ aut pro veris membris Ecclesiæ acceptandos: Infantes regeneratos & justificatos esse peiori loco, quàm adultos, peccatis majoribus & pluribus contaminatos, &c.

CAPUT SECUNDUM.

De Regno Christi.

Error Primus.

Christus ante novissimum diem habiturus est in his terris regnum corporale.

REFUTATIO.

Ecclesiâ nostra est regnum Christi spirituale, quod definitur esse potestas vincens contrariam potestatem, seu verius Tyrannidem Diaboli; in quo regno variis adversitatibus & periculis cives & subditi Christi expositi, adversus peccata, Diabolum, & omnis generis tentationes solidas consequuntur consolationes ex voce Ev-

d) Ioh. 3. 5.
Mar. 16. 16.
Luc. 3. 3.
Act. 2. 38.
Gal. 3. 27.
Rom. 6. 3.
Eph. 5. 26.
1. Pet. 3. 21.

e) Ioh. 1. 3.
c. 3. 5. 6.
Iob. 14. 4.
Psal. 51. 7.
Esa. 48. 8.
Eph. 2. 3.

Phil Melan-
th. ex
lib. Anab.

angelii per fidem amplectentem promissiones defensionis ac libera-
tionis divinae. Hujusmodi verò regno Christi Adversarii abne-
gato, planè Judaizantes regnum corporale affectant, uti patet ex-
emplo Monasteriensium. Hinc planè ad Chiliastarum errorem
accedentes, existimant, beatos ex divina promissione regnatos in
his terris ante novissimum diem more Regum mundanorum. Quae
opinio maximè erronea, & fidei minimè analoga scripturae dictis &
rationibus facile subverti potest.

a) Psal. 2. 6.
Ier. 23. 5. 6. c.
31. 14. 15.
Ioh. 18. 36. c.
6. 15.
Matt. 20. 25.
2. Cor. 10. 5.
c. 3. 6.
Col. 2. v. 20.

1. Pugnat enim cum universa scriptura V. & N.T. quae spi-
rituale duntaxat, non terrenum ullum Christi in terris regnum ag-
noscit, describens illud his verbis: (a) Constitui Regem meum super
Sion montem sanctum meum. Ecce dies veniunt, dicit Domi-
nus, & suscitabo David germen justum, & regnabit Rex & sapiens
erit, & faciet iudicium & justitiam in terra. In diebus illis salva-
bitur Iuda, & Israel habitabit confidenter: & hoc est nomen, quod
vocabunt eum Iehova justitia nostra. Et Christus ipse coram
Pilato confiteatur, Regnum suum non esse de hoc mundo, quod &
ante re ipsa respucendo Regem honorem sibi oblatum, testatum fece-
rat. Quare & suum regnum à mundano maxime discernens, hoc
discipulis suis gravissimè interdixit inquit: Principes gentium
dominantur, & qui majores sunt, potestatem exercent in eos.
Non erit ita inter vos. Et Petrum gladio se defendentem incre-
pat his verbis: converte gladium tuum in locum suum, omnes enim,
qui acceperint gladium, gladio peribunt. Unde & Paulus inquit:
(b) Arma militiae nostrae non carnalia sunt, sed spiritualia, seu po-
tentia Deo ad destructionem munitionum. Idem: fecit nos Mini-
stros N.T. non literae, sed Spiritus. Et, si mortui estis cum Christo
ab Elementis hujus mundi, quid tanquam viventes mundo decre-
tis tenemini.

2. Deinde Forma seu Ratio administrandi regnum Christi, est
planè diversa à regnis mundi. Christi enim principatus super hu-
merum eius, nec venit ut sibi ministraretur, sed ut ministraret, ac
daret

daret animam suam redemptionem pro multis. Quare in forma Dei cum esset, seipsum exinanivit, formaq; servi acceptâ se humiliavit, factus obediens usq; ad mortem, mortem autem crucis. Ac tanquam Dominus gloriæ crucifixus, delecto, quod adversus nos erat, chirographo, illud tulit de medio cruciq; affixit, exspoliavit principatus & potestates, ac palam de illis triumphavit in seipso. Ac per mortem destruxit eum, qui mortis habebat imperium, id est, diabolum, illumq; carenis noctis delectum in tartarum tradidit cruciandum. Et absorpta morte in victoriam, de manu inferni redemit suos, ac de morte libera vit, existens pestis mortis, & lues inferno. Atq; sic in sanguine testamenti sui, in remissionem peccatorum effusi, emisit vincos suos de puteo, in quo non est aqua: nec corruptibilibus auro & argento, sed pretioso sanguine redemit Ecclesiam suam. Quam Ecclesiam collocatus à dextris Dei supra omnes caelos, omnipresenti sua omnipotentia per verbum & Sacramenta, non arma corporalia, adhibitis Ministris, qui legatione Dei in terris funguntur, spretis & objectis colligit, constituit, constitutamq; contra portas inferorum, dominans in medio inimicorum suorum, defendit ac conservat (b). Quæ certè forma ac ratio acquisiti & administrati Regni Christi, illud longè sublimiori & excellentiori modo, quàm terreno & mundano gubernari, ac conservari demonstrat.

3. Id quod & perfectissimâ ac absolutissimâ Dei justitiâ probatur, quæ non externam tantum obedientiam flagitat, nec propter eam non præsitam pœnis tantum corporalibus punit, ut vis contenta sit, nec corpora tantum aut externa bonatur ac tueretur, quod omnino sequeretur, si Christus mundanum ac corporale ali- quod regnum in terris haberet vel habiturus esset ante novissimum diem: sed internam quoq; totius animæ, omnium virium, mentis, voluntatis, cogitationum, omniumq; affectuum cordis rectitudinem ac cum lege sua conformitatem requirit, eâq; non præsità, nisi facta fuerit remissio propter Christum, animam & corpus perdit in gehennam (c), ac pœnis hic corporalibus & illic æternis, in igne infernali parato diabolo & angelis punit.

4. Be-

b) Esa. 9. 6.
 Matt 20. 28
 Phil. 2. 6. 7. 8
 1. Cor. 2. 8.
 Col. 2. 14. 15
 Ebr. 2. 14.
 2. Pet. 2. 4.
 1. Cor. 15. 54
 Oseæ. 13. 14.
 Zach. 9. 11.
 1. Joh. 1. 7.
 1. Pet. 1. 18. 19
 Act. 20. 28.
 Psal. 110. 1. 2
 Esa. 40. 9.
 Eph. 4. 10.
 Matt. 28. 18.
 19. 20.
 2. Cor. 5. 20.
 Matt. 16. 18
 c) Matt 10.
 28. 6. 28. 41.

d) Rom. 3.
23.

Tit. 3. 4.

Ioh. 3. 16.

1. Ioh. 4. 9.

1. Cor. 1. 29.

Luc. 17. 5.

Act. 10. 43.

Ebr. 2. 15.

Ioh. 1. 12. c.

3. 5.

Tit. 3. 5.

Luc. 1. 1. 13.

Eph. 5. 26.

Ioh. 14. 17.

23.

e) Psal. 2. 8.

& 9. 8. 9. &

22. 28. & 45.

7. & 72. 8. &

145. 13.

Eia. 9. 7.

Ezech. 37.

25. 26.

Dan. 2. 44.

c. 7. 14. 27.

Luc. 1. 33.

4. Beneficia quoque huic regno eiusque subditis collata sunt ejusmodi, ut illud longe sublimius, quam terrenum aut corporale esse edoceant, Spiritualia nimirum & aeterna, ut sunt: Gratia ac misericordia Dei, meritum Christi, fides, remissio peccatorum, liberatio à morte, regeneratio, adoptio in filios Dei, renovatio mentis, illuminatio Spiritus sancti, sanctificatio, inhabitatio S. S. Trinitatis, iustitia & vita aeterna (d). Quae omnia dona ac bona caelestia & spiritualia, cum non nisi caelestis ac spiritualis regni sint, huiusmodi quoque, nisi cives regni sive Ecclesiae Christi, iisdem plane privare quis velit, Christi regnum esse, ac ad extremum usque diem mansurum, statuat necesse est.

5. Quin & amplitudo & stabilis Regni Christi perpetuitas ac aeternitas, illud corporale ac mundanum esse, aut aliquando futurum non permittit. Si enim corporale ac mundanum foret, utique suis finibus ac limitibus circumscribendum, more aliorum quantumvis amplissimorum ac potentissimorum regnorum, tandem inereret ac exstingueretur. At Christi haereditas sunt gentes, ac possessio eius termini terrae; ille iudicat votum terrarum orbem, omnesque fines terrae & dominatur à mari usque ad mare: sedes illius in seculum seculi: regnum eius, regnum omnium seculorum, & dominatio eius in omni generatione & generatione: Imperium eius multiplicabitur (non diminuetur, quod fieret, si corporale futurum esset,) & pacis non erit finis, à modo & usque in sempiternum: potestas eius, potestas aeterna, quae non auferetur, & regnum eius quod non corrumpetur, regnabit super domum David in aeternum, & regni eius non erit finis (e).

6. His subiungimus testimonia Patrum: Augustinus inquit: Vbi hic vides coronam, sceptrum & purpuram, ut Christum in cruce pendentem dicas Regem? Videsne coronam aliam quam spineam, sceptrum aliud quam claves, aliam purpuram quam suum sanguinem, alium thronum, quam crucem, alios ministros quam carnifices. The-

ces. Theophilactus (f): Non est de mundo regnum Christi, sed
supernum & ante secula, & non hinc, hoc est, ex terrenis consti-
tutum, sed hic quidem imperat & regit, non autem est hinc, neq;
constitutum ex illis inferioribus. Ambrosius: Regnum caelorum
non nisi Christus est Dominus, qui regnat in caelis.

Error Secundus.

Impii per pios occidendi & postea Christiani ter-
ram in mundana pace sunt possessuri.

Tempus patiendi in Ecclesia finem accipiet.

REFUTATIO.

Introducto ac delineato novo regno, adversarii ulterius for-
mam ac processum describentes statuunt, omnes impios sua secula
contrarios si vel reges sint ac principes, vi delendos atq; opprimen-
dos esse. Hinc subjugatis hostibus consentaneum esse arbitrantur,
ut soli sancti in eodem rerum genere, in quo antea multa perpeffi
sunt incommoda, aliquando deliciis & commoditatibus affluant.

Atq; sic in errore bifariam graviter impingunt, dum liberum eumq;
seditiosum gladij usum pios quibuscunq; sua tamen secula addidit,
contra impios permittunt: ac tum sublatis impiis terram in pace ac
sine cruce solos sanctos possessuros somniant. Sed ad utrumq; breviter.

1. Primum quod attinet; ex Quinto praeccepto & S. S.
Scriptura constat, liberum & illicitum usum gladij tanquam homi-
cidium damnari, prohiberi ac puniri (a): ut & exen. pla. eorum, qui
jus gladij praeter vocationem sibi usurparunt, restantur (b). Nec
possunt adversarii eade impiorum, quasi illa licita sit, se excusare,
nam & ea prohibetur in sacris literis. Christus enim in parabola illa
de Zizanias in medio tritici excrescentibus, iubet utraq; relinqui in
agro usq; ad messem (c). Omnem itaq; excisionem & abolitionem im-
piorum, propter doctrinam falsam, vi & gladio suscipere prohibuit
Christus; ac eam solummodo, qua verbo ac excommunicatione fit,
permisit ac mandavit (d); quam & ab Apostolis usurpatam le-
gimus.

C.

2. Al.

f) Sup. Ioh.
c. 18. Serm.
15. de nata-
li Domini.

Monasteri-
enses in lib.
de myst.
script.

a) Gen. 9. 6.
Exod. 20. 13
c. 21. 12.
Lev. 24. 17.
Deut. 19. 11
12.

b) Gen. 4. 8.
c. 49. 5. 6.
Iudic. 9. 5.
24.

2. Reg. 16:
9. 10.
3. Reg. 2. 31.
32.

4. Reg. 11. 7.
15. 16.

c) Matt. 13.
29. 30.

d) Mat. 18. 17
Act. 8. 20, 21

1. Cor. 5. 5.
2. Theff. 3.
14.

1. Tim. 1. 20

2. Alterum illorum, de regimine solorum, deniq; Sancto-
rum in summa pace & delictis, somnium, in Chiliastarum figmento
fundatum, S.S. Scriptura quoq; p[er] orsus est contrarium: qua in po-
stremis temporibus tantam perversitatem & iniustitiam abunda-
turam affirmat, ut in errorem, si fieri posset, inducantur etiam E-
lecti (e). Quod tribulatio magna sub finem mundi, qualis non fue-
rit ab initio mundi, futura sit, in qua rumores de praelio audientur,
quomodo gens contra gentem, & regnum in regnum consurgat.

e) Matt. 24.
6. 12. 21.

3. Tum & statum piorum in hac vita duplicem proponit S.
S. Scriptura: alterum corporalium huius mundi; plenum tribulatio-
num, calamitatum, persecutionum, per quas omnes electi coguntur
ingredi in regnum caelorum (f); alterum spiritualem, constantem
pace Dei & bona conscientiae, letitia acquiescentiae in Dei gratia &
misericordia, spe auxilii ac liberationis Divinae, fide apprehenden-
te meritum Christi, eiusdemq; iustitiam, salutem ac vitam aeternam
(g). Sed haec Divina ac spiritualis pax ac letitia, tam non cum illa,
quam sibi adversarii somniant, terrena ac mundana, quicquam
commune habet, ut potius ei e[st] diametro repugnet.

f) Iob. 7. 1.
Psal. 34. 20.
Ier. 10. 19.

Syr. 2. 1.
Matt. 10. 22
38. c. 11. 29.

6. 20. 23.
Ioh. 16. 33.
Act. 14. 22.

Rom. 8. 17.
2. Tim. 3. 12.

g) Ioh. 14. 27
Psal. 52. 11.
& 36. 9. 10.

Rom. 5. 3. c.
8. 17. c. 14.
17.

Phil. 3. 1. c.
4. 4.

1. Ioh. 3. 1. 2.
3.

h) Luc. 24.
26. 46. c. 22.
29.

Rom. 8. 17.
1. Pet. 2. 21.
Matt. 10. 38
c. 11. 29.

Gen. 47. 9. c.
48. 16.

4. Ipsa etiam Christi actio, qua merito nostra est institutio,
eum & praxis V. & N.T. omniumq; adeo sanctorum, huic Ana-
baptistico commento reclamant. Ita n. oportebat Christum pati,
& inerare in gloriam suam: Ita quoq; nobis disposuit regnum suum,
ut cum eo compatientes ac similes facti ejus imagini, ad e[ss]emplum
ab eo relictum, vestigiis ejus insistamus, crucemq; nostram, dum in
hac valle lachrymarum peregrinamur, rollentes tanquam discipuli
eius, eum sequamur. Quod & omnes Patriarchas, Prophetas &
Apostolos factitasse legimus. Inter quos praecipue Jacobus Patri-
archa curriculum vitae suae nominat erumnosam ac malam peregrina-
tionem, ut ex historia vitae eius, qua continua variarum adver-
sitatum series est, videre licet. Sic Moses describitur fuisse vir af-
flictissimus super omnes homines. Iob appendens afflictiones & ca-
lamitates suas in statera, eas graviores arenam maris iudicat. Pro-
pheta

pheta David, sibi, inquit, ad flagella parato seu facto dolorem suum
semper in conspectu esse, & idem de omnibus sanctis refert, quod
multa sint tribulationes iustorum. Apostolum Paulum, ut ei Chri-
stus prädixerat, oportuit multa pati, quemadmodum ipse conquere-
tur; sibi tristitiam magnam & continuum esse dolorem cordi suo,
quod satis ex catalogo multiplicium & magnarū eius calamitatum,
quibus in Ministerio suo toto subiectus fuit, patet. Hec piorum
exempla cum nobis imitanda in S.S. literis proponantur, frustra de
felicitate & pace terrena cogitationes suscipientur.

5. Et quomodo pax & tranquillitas in hac extrema mundi
senectate, qua sentina est omnis generis scelerum ac flagitiorum, indi-
es magis magisque vires eundo sumentium, expectari posset; imò con-
trarium potius metuendum, ne crescentibus delictis, crescant & pe-
ne & calamitates, qua peccatis hominum iusta à Deo deputata sunt
stipendia, inq; si in impietate impenitentes perrexerint atq; finali-
ter persevera verint, longè atrociora ac graviora. Quibus poti-
us avertendis & declinandis, quàm vana huius mundi felicitatis &
quietis futura imaginationi opera danda erit.

6. Quin & confirmari videtur nostra sententia tali argumen-
to: Si Christus & Apostoli dederunt hominibus consilium, ut cum
per verum ac serium & minimè simulatum contemptum deliciarum
& voluptatum corporis, tum per omnium huius mundi molestiarum,
calamitatum ac persecutionum summam patientiam ac toleranti-
am pervenire contendant ad regnum cælorum, non utiq; existiman-
dum est fore, ut id Christi regnum delictis eiusmodi aliquando, sed
potius calamitatibus & persecutionibus continuandum sit: Sed ve-
rum prius (i). E. & posterius.

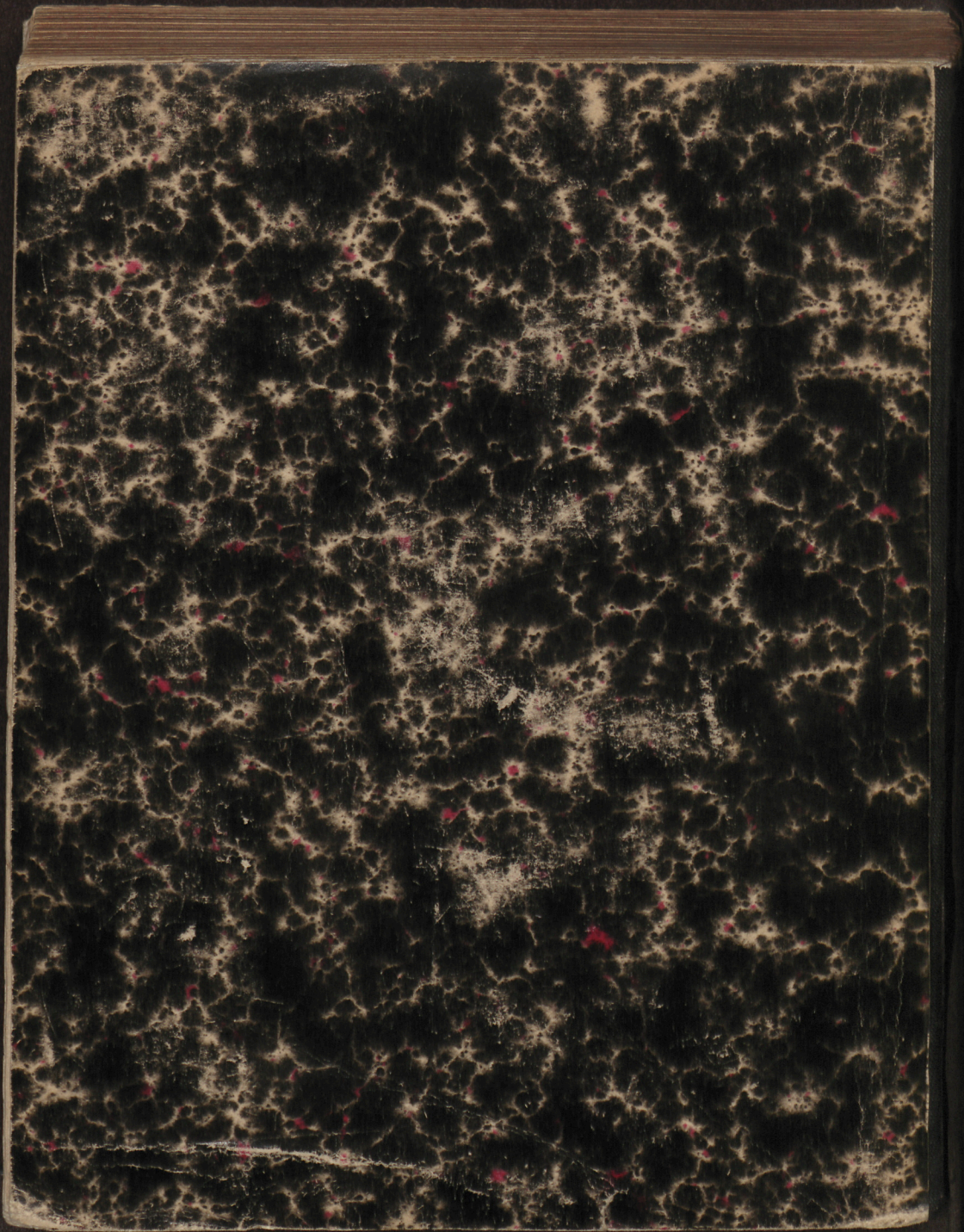
7. Deniq; & Orthodoxæ Antiquitati hoc somnium de mun-
dana pace & à crucis immunitate ignotum fuit. Ambrosius n. in-
quit (k): Autor pietatis in cruce pendens testamentum condidit,
singulis pietatis opera distribuens: Apostolis persecutionem, Iudæis
corpus, Patri Spiritum, Virgini paranyphum, latroni paradysum,

Num. 12. 3.
Iob. 6. 3.
Psal. 38. 19.
& 34. 20.
A. 9. 16.
Rom. 9. 2.
2. Cor. 11. 23
& seq.

i) Mat. 16. 24
Luc. 14. 26.
Rom. 5. 3. 6
4. c. 8. 5. 12.
13.
Tit. 2. 12.
1. Pet. 1. 6.
Ebr. 10. 36.
k) In scim.
de pass.
In Epist.
In Hom.
Inferm. don
Dom.
In mor.

peccatori infernum, Christianis verè penitentibus crucem com-
mendarit. Hieronymus: Dei filius sustinuit ignominiam crucis,
& tu beatos putas, qui felicitate istius seculi & deliciis perfruun-
tur. Chrysostomus: O christiane, delicatus es miles, si putas sine pug-
na te posse vincere: sine certamine triumphare. Fortiter dimica,
atrociter in pralio concerta, considera pactum, conditionem accen-
de, militiam nosce, pactum, quod spondidisti, conditionem, ad quam
accessisti, militiam, cui nomen dedisti, hoc n. pacto quos miraris, o-
mnes pugnaverunt, hac conditione universi vicerunt, hac militia
triumpharunt. Maximinus: tota vita Christiani hominis, si se-
cundum Evangelium vivat, est crux atq; martyrium. Gregori-
us: Secreto Dei consilio agitur, ut huius peregrinationis tempore
Electorum vita turbetur. Via quippe est vita presens, quâ ad pa-
triam tendimus, & ideo hic occulto iudicio frequenti
perturbatione conterimur, ne viam pro patria
diligamus.

presenti hoc errore pronunciet, qui & olim sua
 auctores partim propagatores in Ecclesia
 Originem Alexandrina Ecclesia antisitem
 Palestinas; nunc iterum resuscitatur à nonni
 rum in proscenium educitur, palliatur, com
 impij hujus dogmatis absurditas eò magis innot
 literarum & rationum stateram examinanda

1. Contrariantur illi scriptura dicta ea, qua
 diabolorum & hominum damnatorum aterna
 desituras esse perspicue confirmant(a): qua ve
 morientem asserunt: Iram Dei mansuram sup
 esse ignem inexstingvibilem, interitum aterna
 ternum, iudicium sine misericordia, pronunciat
 extremo die abiecturum maledictos in supplic
 Quod si itaq; homines damnati usq; in aterna
 lumen & Diaboli in secula seculorum crucia
 tandem erunt salvandi, aut quis finis penis ipj
 Neq; est, ut quis cavilletur, vocabulum aterna
 lutam sine fine perpetuitatem, sed periodicam
 temporis limitatam diuturnitatem denotare. I
 quæstioni accommodari non potest: siquidem
 quam convincietur, quod pœna damnatorum
 ra sint, sed potius constat, nullam mutatione
 summi iudicis, quo ad statum rerum futuram
 æternum, simpliciter in propria significatione
 quid assumitur, pro figmento reputamus.

2. Deinde & rationes contra prodigiosum h
 tant. 1. Quia damnatorum peccata mortali
 temporalia violant & contempnunt æternum
 videlicet Deum, & æternam vitam; iustissime
 æternis pœnis puniuntur. Cum enim duplex sit
 cundum intentionem acerbatis, & secundum

2) Esa. 66. 24
 Ioh. 3. 36.
 Matt. 3. 12.
 2. Thef. 1. 9.
 Hebræ. 6. 2.
 Iacob. 2. 23.
 Matt. 25. 47.
 Pfal. 49.
 Apoc. 20. 10

